

En larmrapport från HuskuraGe
2021-03-25

Skuggpandemin

Betydligt fler utsatta för våld
i hemmet under 2020

Förord

2020 var ett år som inte varit likt något annat. En pandemi satte stopp för mycket av det vi tidigare tagit för givet, såsom att gå till jobbet, umgås med vänner och familj och resa till nära och kära under sommar och juledighet. Istället blev den nya vardagen att hålla social distansering, att arbeta hemifrån och att hålla sig hemma i så stor utsträckning som möjligt. Det i sin tur, att isoleras och att hålla sig hemmavid, innebär för många vuxna och barn att de riskerar att utsättas för hot och våld i och med att de blir än mer isolerade med förövaren. Den situation som pandemin fortsatt innebär ger helt enkelt en ökad risk för ytterligare utsatthet för de som redan tvingas uppleva våld eller själva utsätts för våld. Att pandemin dessutom hotar jobb och inkomster och riskerar att skapa ytterligare stress och oro, innebär ytterligare påfrestningar som kan trigga våldsverkarna och därmed eskalera våldet.

Vårt mål om ett samhälle fritt från våld och övergrepp och att alla ska kunna längta hem är vi ännu långt ifrån. För att nå dit behöver vi alla goda krafter som arbetar tillsammans. Det innebär att rättsväsendet och socialtjänst använder alla medel för att agera så snabbt och kompetent som möjligt, att förskola, skola och vård anmäler oro för barn, att civilsamhället erbjuder stöd och hjälp och att vi som finns runtomkring, vi grannar, familj, kollegor och vänner agerar på vår oro. När pandemin innebär färre sociala kontakter kan grannar vara de enda som kan uppmärksamma våld och annan utsatthet. Därför är det än viktigare att vi agerar. Att vi gör skillnad och tar avstånd mot våldet genom att knacka på hos grannen vi är oroliga för, hämtar flera grannar för mer trygghet och ringer polisen. Att knacka på, och gå därifrån om det känns otryggt att stå kvar, kan avbryta våldet just där och då. Och rädda liv.

För att veta hur pandemiåret egentligen påverkat utsattheten för våld har vi satt samman en rapport om året som gick. Det är en rapport vi önskar att vi sluppit ta fram. En rapport vi önskar inte ska behövas i framtiden. Syftet med rapporten är att sätta samman statistik från olika delar av den samhällsapparat som möter utsatta och förövare för att på så vis belysa det folkhälsoproblem som mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående innebär. För faktum kvarstår: under den tid det tagit för dig att läsa igenom den här rapporten så har två kvinnor anmält en misshandel av en man de lever tillsammans med. Det måste vi sätta stopp för.

Nina Rung

Nina Rung är kriminolog och en av initiativtagarna till den ideella föreningen Huskurage

Sammanfattning

Sedan februari 2020 har vi, såväl nationellt som internationellt, hamnat i en helt ny verklighet. Pandemin har påverkat våra sätt att röra oss, mötas, arbeta och förhålla oss till nya restriktioner. För många är det påfrestande att inte kunna mötas, delta i sociala sammankomster eller att behöva handskas med rädsla för sjukdom. För vissa blir livet ett helvete. Under året som gått har återkommande varningar om att redan våldsutsatta i hemmet i och med iso-

lering och restriktioner blivit än mer osynliga och därmed också lever ännu farligare, såväl våldsutsatta vuxna som barn. Inte någon gång tidigare har det blivit lika viktigt att omgivningen reagerar och agerar för att få slut på lidande och till och med död. Rapporten visar hur våldsutsatta blivit fler, hur orosmätningar ökar och hur stödfunktioner i samhället sett ett ökat behov kopplat till våldsutsatthet och pandemin.

Varför?

Tidigare kriser och sjukdomsutbrott visar att kvinnor och flickor löper en större risk att också utsättas för våld av sin partner i tider av oro och kris. Många länder har rapporterat högre våldsutsatthet under pandemin och vissa så mycket som fem gånger antalet samtal rörande våld till stödlinjer.¹ När samhällen stängt ned, människor isoleras och många samtidigt förlorar inkomst och arbete så menar FN att vad de kallar en "skuggpandemi" sker, nämligen en stor ökning av mäns våld mot kvinnor. Franska myndigheter rapporterade att mäns våld mot kvinnor² hade ökat med 30 procent under den första veckan av lockdown i mars 2020 samt att polisutryckningarna gällande larm om våld i hemmet ökade med 36 procent i Paris³. Flera länder

rapporterade en stor ökning i och med nedstängning och isolering. Bland annat rapporterade både Australien och England en stor ökning av internetsökningar gällande hjälp för mäns våld mot kvinnor. Australien hade en ökning på 75 procent jämfört med tidigare år och England rapporterade en 25 procentig ökning av stödsamtal samt en ökning på 150 procent gällande internetsökningar.⁴

I Sverige har vi inte haft samma typ av lockdowns eller totala isolering som i andra länder, däremot har flera varningssignaler om en ökad risk och ökat våld i pandemins spår också ljudit här. Och varningarna har dessvärre blivit verklighet.

---

1. UN Women (2020) "Intensification of efforts to eliminate all forms of violence against women and girls. Report of the Secretary-General"

2. UN Women (2020) "Intensification of efforts to eliminate all forms of violence against women and girls. Report of the Secretary-General"

3. Kottasova, I., Di Donato, V., (2020), Women are using code words at pharmacies to escape domestic violence during lockdown, CNN, <https://edition.cnn.com/2020/04/02/europe/domestic-violence-coronavirus-lockdown-intl/index.html>, hämtad 2021-02-05.

4. Kottasova, I., Di Donato, V., (2020), Women are using code words at pharmacies to escape domestic violence during lockdown, CNN, <https://edition.cnn.com/2020/04/02/europe/domestic-violence-coronavirus-lockdown-intl/index.html>, hämtad 2021-02-05.

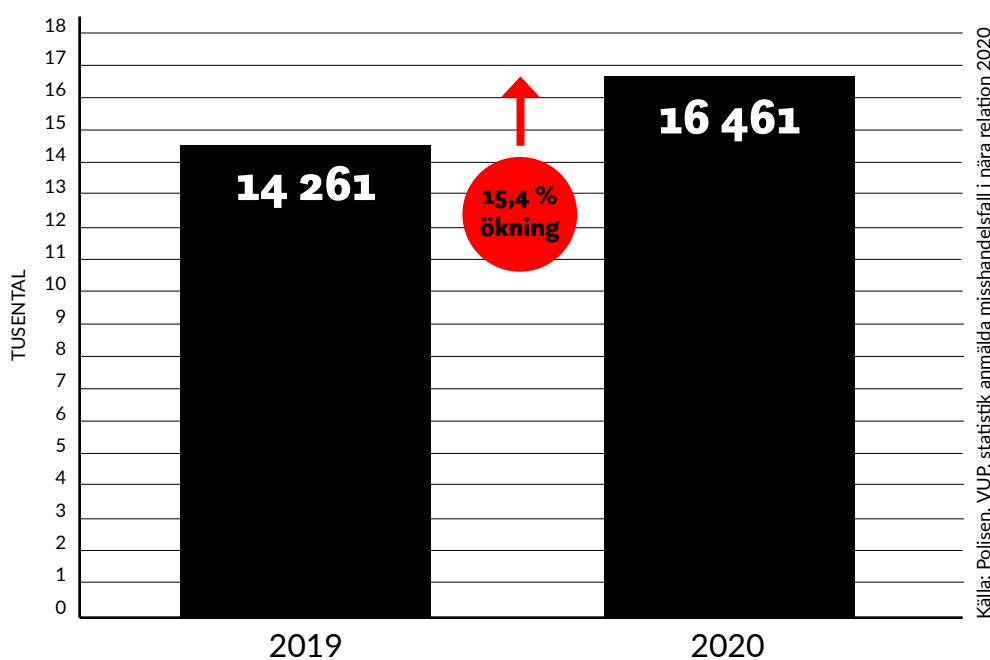
Resultat

Vad gäller polisanmälda brott i närstående relationer för året 2020 så har nya brottskoder från Brottsförebyggande rådet (BRÅ), som infördes 2019, bidragit till att kvaliteten på statistiken försämrats. Polisen har helt enkelt fått nya brottskoder att registrera vid våld mot närstående vilket inneburit att relationer mellan utsatt och förövare eventuellt inte registrerats på ett enhetligt sätt nationellt. Det som går att uttyda ur statistiken är att det 2020 anmäldes 16 461 misshandelsfall mot kvinna i en närstående relation. 2019 var det 14 261 anmälningar. Det innebär en ökning på 15,4 procent mellan åren 2019 och 2020. Dock skedde en ökning av anmälda fall redan mellan 2018 och 2019 med 11,6 procent. Antalet anmälningar gällande våld mot

män i närstående relation ökade också, men från ett lägre antal. Från 4 095 anmälningar under 2019 till 4 678 anmälningar under 2020, en ökning med 14 procent.⁵

Gällande det sexuella våldet så är det främst oäktsam våldtäkt i relation som ökat med 31,7 procent till 83 anmälningar, medan anmälningar om våldtäkt mot kvinnor i relation inomhus ökat med 10 procent till 1 322 anmälda våldtäkter. Våld mot närstående och mäns våld mot kvinnor är brott med stora mörkertal då utsatta ofta av rädsla för förövaren eller för framtida konsekvenser, av rädsla för att det ändå inte kommer att bli bättre eller nedbrutna av den svåra situation de befinner sig i inte anmäler brott de

Anmälda misshandelsfall mot kvinna i en närstående relation 2019 - 2020

5. Polisen, VUP, statistik anmälda misshandelsfall i nära relation 2020

utsatts för. Att siffrorna inte minskar, utan tvärtom ökar kraftigt, kan alltså dels vara en effekt av minskat mörkertal och dels en faktisk ökning. Oavsett vad så är det uppenbart att vi inte gör nog eller gör det som mest effektivt får slut på mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående då fler än 50 misshandelsfall om dagen anmäls i Sverige. Det är fler än två i timmen. Dygnet runt, året om.

Fler utsatta kvinnor söker stöd

Det är dock inte bara det polisanmälda våldet som ökat, utan de stöd och hjälporganisationer som utgör vårt civilsamhälle i frågor om barns, kvinnors och vuxnas utsatthet beskriver detsamma. **Unizon**, som samlar 130 kvinno-, -tjej- och ungdomsjourer i Sverige har vid flertalet gånger uttryckt oro inför kvinnors och barns utsatthet under pandemin och de långtgående konsekvenser det kan innebära. **Unizon** definierade tidigt kvinnor och barn som riskgrupper i pandemin, på grund av oron för vad samhällets restriktioner och den samlade krissituationen skulle leda till. Jourerna ställde snabbt om och digitaliserade stödverksamheten på kvinnojourerna, samt utökade det redan digitaliserade stödet hos tjej- och ungdomsjourerna. Medlemsjourerna såg en kraftig tillbakagång av övriga stödinsatser i samhället och det ledde till stor oro för våldsutsatta kvinnor och barn. Initialt under de första månaderna av pandemin, då även gymnasierna var stängda, såg tjej- och ungdomsjourerna en ökning av stödsökande med 20–40 procent. När året nu sammanfattas konstateras att fler än någonsin sökt stöd hos **Unizons** jourer. Jourerna hade tillsammans över 138 500 stöd-

kontaktstillfällen 2020. 2019 var siffran för stödkontakter 121 600. De öppna stödverksamheterna, såsom stödsamtal via chatt, telefon och sms, ökade mest. Däremot minskade antal nätter i genomsnitt som kvinnor bodde på kvinnojourernas skyddade boenden. Fler faktorer än pandemin påverkar detta, men det oroar riksförbundet eftersom det är oerhört viktigt att kvinnorna får det stöd och det skydd de har rätt till, såväl före, under som efter en pandemi.⁶

Barns utsatthet ökar

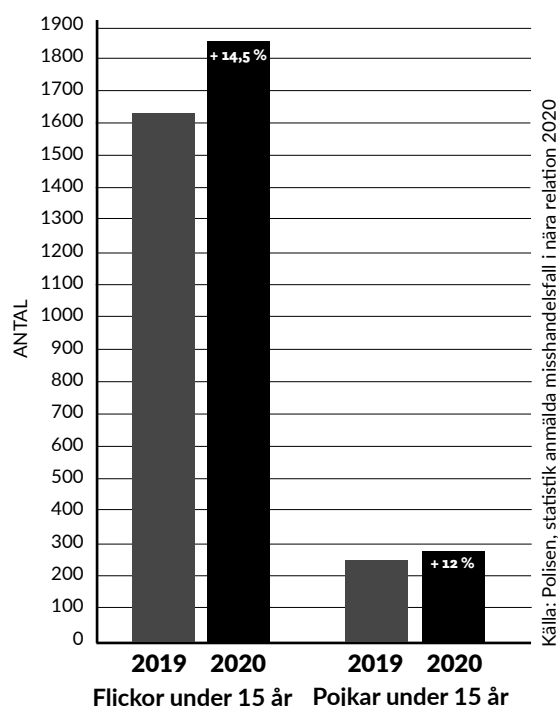
När det handlar om barns utsatthet för våld av en vårdnadshavare eller annan närstående vuxen så finns det starka varningssignaler för att barns utsatthet ökat under pandemin. Att som barn bli utsatt för att en vårdnadshavare, ofta mamman, utsätts för hot eller våld innebär förutom risk för svåra psykiska konsekvenser också en stor överrisk att barn själva utsätts för våld. Vad gäller polisanmälda misshandelsbrott mot barn så kan man se en generell minskning från 2019 års siffror. Anmäld misshandel mot pojkar i både åldersgruppen 0-6 år och 7-14 år har minskat något, medan det har ökat något bland flickor i åldern 0-6 år, med knappt 3 procent.⁷ Möjligen kan de minskade siffrorna ha att göra med att förskola och skola, som främst anmäler våld mot barn i närstående relationer, inte haft samma möjlighet att uppmärksamma barn utsatta för våld under pandemin. Pandemin har dels bidragit till att många barn har hållits hemma, dels att många barn haft distansundervisning och dels att många ordinarie pedagoger varit sjuka. Det kan sammantaget möjligen försvåra upptäckten av utsatta

6. Unizon, (2021), En årsrapport om effekterna av pandemin 2020

7. Polisen, statistik anmälda misshandelsfall i nära relation 2020

barn. Vad gäller sexuella övergrepp mot barn ses däremot en tydlig uppgång gällande anmälda fall under 2020. Fullbordad våldtäkt inomhus på flickor under 15 år har ökat med 14,5 procent till 1 857 anmälningar under 2020 (mot 1 621 anmälningar 2019). Våldtäkt mot pojkar under 15 år har ökat med 12 procent under 2020 till 285 anmälda fall. Även anmälningar om sexuella övergrepp mot barn är ett av de brott som ökat markant. Mot flickor under 15 år har anmälningarna ökat med 41 procent till 777 anmälda brott, för pojkar under 15 år har antalet anmälningar ökat med 13,7 procent till 232 brott.⁸ Möjligen kan det ha att göra med att fler barn och unga sitter hemma och är uppkopplade, något som kan öka risken att utsättas både online och senare offline.

Anmälda fall av fullbordad våldtäkt inomhus. Flickor/pojkar under 15 år. 2019-2020

Källa: Polisen, statistik anmälda misshandelsfall i nära relation 2020

En stödfunktion som riktar sig direkt till barn är **Bris** stödtelefon och chatt. I december 2020 fick **Bris** fler samtal än vanligt jämfört med tidigare år. **Bris** kuratorer hade 1 438 samtal med barn under jullovet, vilket är 40 procent fler än vanligt. Samtalen om fysiskt och psykiskt våld var betydligt fler under jullovet 2020 jämfört med 2019.⁹ De flesta samtal handlade om familjen, om föräldrar som bråkar och dricker för mycket alkohol och dubbelt så många barn som vanligt berättade om våld från vuxna och missbruk, något **Bris** ser som en konsekvens av pandemin.¹⁰ Siffrorna för hela året (2020) visar en tydlig uppgång av barns rop på hjälp vid utsatthet för våld och övergrepp och samtal om fysiskt, psykiskt och sexuellt våld har ökat markant. Isoleringen har inneburit fler tillfällen för barn att utsättas för våld som riktats antingen mot en annan förälder eller mot barnet självt. Det har i och med isoleringen blivit svårare att undvika hemmet och isoleringen har även lett till minskad insyn i familjer och färre möjligheter att söka stöd eller hjälp.¹¹

Bris har under 2020 sett stora ökningsgällande just otrygghet och utsatthet kopplat till familjesituationen. Ökningen, jämfört med 2019, rör familjekonflikter (+ 43 procent), samtal om psykiskt våld (+ 32 procent), samtal om fysiskt våld (+ 28 procent), samtal om sexuella övergrepp (+ 26 procent) och samtal om omsorgsbrist (+ 33 procent). De stora ökningarna inom dessa samtalskategorier bedömer **Bris** har en direkt koppling till den situation som pandemin inneburit och de ökade

8. Polisen, statistik anmälda misshandelsfall i nära relation 2020

9. Bris, (2021), Pressmeddelande: "Fler samtal än någonsin till Bris under julen".

10. Bris, (2021) Pressmeddelande: "Fler samtal än någonsin till Bris under julen".

11. Cabero, M-P. (red.), (2021), Första året med pandemin. Om barns mående och utsatthet, Bris.

risker som är konsekvensen. Samtidigt som restriktionerna inneburit att barn tvingats tillbringa mer tid i hemmet så har samtidigt de skyddande faktorerna minskat, såsom relationer med andra vuxna, relationer med jämnåriga eller möjlighet att söka stöd och hjälp utan att det uppmärksammas av familjen. Möjligheten att befinna sig på en trygg plats utanför hemmet har minskat drastiskt. Pandemin har sammanfattningsvis inneburit en stor ökad risk för barns utsatthet för våld och övergrepp enligt **Bris**.¹²

Även internationellt har barns utsatthet uppmärksamats. Enligt **Rädda Barnens** internationella motsvarighet Save the children så fördubblades antalet rapporterade fall av våld mot barn under pandemin då skolor stängde, från 8 procent till 17 procent.¹³ **Rädda barnen** har även fått signaler på att våldet ökar i Sverige och har aldrig haft så många frågor om hedersrelaterat våld i sina chattkontakter med barn som under 2020.¹⁴

Ökning av orosanmälningar

Socialstyrelsen undersökte under maj och september 2020 hur 56 kommuner upplevde inflödet av orosanmälningar. Resultaten varierade bland kommunerna, där främst de mindre kommunerna rapporterade ett ökat inflöde av anmälningar rörande oro för våld mot barn. Två av tio anmälningar gällde oro för våld mot närstående och våld mot barn och fyra av tio anmälningar gällde en förälders problem såsom psykisk

ohälsa, missbruk, omsorgssvikt eller försummelse. I hem med en förälders missbruk eller psykisk sjukdom finns det dubbelt så stor risk att barnen utsatts för någon form av barnmisshandel samt att barnen utsätts för försummelse, vilket kan innebära både fysisk som psykisk misshandel. Det är också en oerhört stor överrisk att barnen själva utsätts för våld, så stor som fem gånger, om barnen tvingas uppleva våld mellan föräldrarna, vilket i sin tur riskerar leda till svåra konsekvenser för barns trygghet, anknytning och säkerhet.¹⁵ Drygt 20 procent av alla barn i Sverige, vilket innebär 430 000 barn, har någon gång under uppväxten haft minst en förälder med alkoholproblem. De vuxna som redan har alkoholproblem riskerar särskilt att öka sin alkoholkonsumtion under coronapandemin då det finns en minskad kontroll och därmed större möjligheter att konsumera alkohol. Det i sin tur innebär en ökad risk för att många barn också far illa under pandemin.¹⁶

Omkring sex av tio kommuner rapporterade att antalet inkomna anmälningar hade ökat i maj och i september 2020 jämfört med 2019. I drygt 30 procent av kommunerna, 17 stycken, var ökningen större än 20 procent. Totalt fyra av tio kommuner rapporterade samtidigt att antalet inkomna anmälningar hade minskat i maj och september 2020 jämfört med 2019.¹⁷ Samtidigt pekar vissa kommuner på att skolan och förskolan främst är de som anmäler oro för barn och att dessa

---

12. Cabero, M-P. (red.), (2021), Första året med pandemin. Om barns mående och utsatthet, Bris.

13. Save the children (2020), "Protect a generation".

14. Rädda Barnen, (2020), Pressmeddelande " Största undersökningen om barn under pandemin – ojämlikheten och ojämställdheten ökar".

15. Landberg, Å., Jernbro, J., Janson, S., (2017), " Våld löser inget!" Sammanfattning av en nationell kartläggning om våld mot barn, Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

16. Ramboll (2020) Alkohol – en riskfaktor vid samhällskriser, Rapport juni 2020.

17. Socialstyrelsen, (2021), Effekter av covid-19 på anmälningar gällande barn till socialtjänsten.

inte kunnat fånga upp barn som far illa på samma sätt som före pandemin. I rapporten pekar man bland annat på att Skolinspektionen i sin rapport inte uttryckligen nämner anmälningar om oro för barn i sin kartläggning, men att de "däremot konstaterar att personalfrånvaro i grundskolan under pandemin har påverkat såväl möjligheterna att identifiera elevers behov av stöd som möjligheterna att erbjuda elever de extra anpassningar och särskilt stöd som normalt sett ges".¹⁸ Det finns alltså en farhåga och oro hos kommunerna kring att barns utsatthet inte uppmärksammas på samma sätt med distansundervisning eller genom att många lärare själva varit sjuka under pandemin.

Även *Dagens Nyheter* utförde under november månad en kartläggning av kommunerna under pandemin kopplat till våld mot närstående. Av Sveriges samtliga 290 kommuner valde 177 av dem att svara.¹⁹ Av dessa 177 såg var tredje kommun en stor eller en liten ökning av våld mot närstående. Samtidigt som många kommuner upplevde en ökning av inkomna ärenden så uppgav sex av tio kommuner att de inte haft fler ärenden. Även de som sett en liten minskning oroar sig dock för att det är den fortsatta isoleringen, hemarbetet och minskade kontakter med samhället som minskar möjligheten för utsatta att anmäla. Ett annat orosmoln är att flera kommuner ser en tydlig uppgång gällande behandling av alkoholmissbruk. I bland annat Kiruna kommun har man tydligt upplevt pandemins påverkan

på både utsatthet och alkoholkonsumtion. Det uttrycks genom att: "Antalet ansökningar om behandling för alkoholmissbruk för vanliga Svenssons med jobb har nästan fördubblats. Och vi vet att våld i nära relationer är starkt förknippat med alkoholkonsumtion och om den ökar antar vi att det är ett ganska stort mörkertal på våld. Det som styrker vår teori där är att samtalen till kvinnojouren och tjejjouren ökat med 300 procent".²⁰

Alkohol - en riskfaktor

Kopplingen mellan alkohol och våld är väldokumenterad och är således en stor källa till oro både nationellt som internationellt.²¹ I Sverige har försäljningen av alkohol ökat mycket under 2020 då *Systembolaget* sålde mer än någonsin. *Systembolaget* sålde 11 procent mer än året innan och företagets intäkter ökade med 14 procent. Det var främst försäljningen av öl och sprit som ökade mest. Svenskarna drack dock inte mer alkohol under 2020 än tidigare år enligt en undersökning som *Systembolaget* har gjort. Däremot har pandemin påverkat konsumtionen då folk har köpt mindre alkohol på barer och restauranger och också handlat mindre alkohol utomlands.²² Det i sin tur, att vuxna dricker mer alkohol i hemmiljö, ökar risken att barns tvingas ta del av vuxnas alkoholkonsumtion och med den ökade risken att utsättas för våld.

Den starka kopplingen mellan alkohol och mäns våld mot kvinnor i närståen-

---

18. Socialstyrelsen, (2021), Effekter av covid-19 på anmälningar gällande barn till socialtjänsten. Socialstyrelsen, (2021), Effekter av covid-19 på anmälningar gällande barn till socialtjänsten.

19. Enkäten genomfördes av DN mellan 12-20 november 2020 via Google formulär. Av 290 tillfrågade kommuner svarade 177 kommuner på frågan: "Har ni upplevt att våld i nära relationer har ökat under pandemin?".

20. Orre, S., (2020), Ökat våld i nära relationer i var tredje kommun under pandemin, *Dagens Nyheter*, hämtad 2021-02-05.

21. Systembolaget, (2020), Alkoholrapporten 2020 Tema: Alkohol, våld och otrygghet.

22. Systembolaget, (2020), Delårsrapport januari-juni.

de relationer har tydliggjorts än mer under pandemin. I **Systembolagets** rapport beskrivs hur fyra länder i världen, Sydafrika, Sri Lanka, Botswana och Panama, införde ett nationellt alkoholförbud under sina respektive nedstängningar. I Sydafrika ledde dessa åtgärder initialt till påtagligt färre våldsbrott. 94 mord begicks under nedstängningens första nio dagar, jämfört med 326 mord samma period förra året. De anmälda våldtäkterna uppgavs samtidigt ha fallit från 699 anmälningar till 101 anmäl-

ningar under samma period. Landets polisminister Bheki Cele menade att detta var tack vare den strypta tillgången till alkohol. Redan 24 timmar efter att det nio veckor långa förbudet mot alkoholförsäljning hävdes så restes krav på ett återinförande. Bara någon vecka senare hade våldtäkter och mord, inte minst på kvinnor, ökat dramatiskt – ”en mörk och skamlig vecka”, sade Sydafrikas president Cyril Ramaphosa enligt rapporten.

Avslutning

I den här rapporten presenteras en sammanställning av vad myndigheter och organisationer som arbetar med frågan om mäns våld mot kvinnor och våld mot närstående rapporterat om i samband med pandemin. Syftet har varit att få en tydligare, mer sammansatt, bild av hur pandemin påverkat utsattheten och våldsanvändandet i och med att isolering och social distansering lett till att fler än någonsin tillbringar mer tid hemma. Flera organisationer beskriver våld mot kvinnor och barn som en "skuggpandemi" eller som den "osynliga pandemin" då just isolering riskerar att bidra till att färre utsatta kan söka stöd och hjälp och att många är mer eller mindre instängda med sin förövare. Det samtidigt som skola, socialtjänst och andra sociala myndigheter ändrat sina arbetssätt vilket minskat möjligheten att upptäcka våld och utreda våldet. Förövare som utsatte sin partner och/eller barn för våld redan före pandemin kan dessutom utöva än mer våld när färre kan upptäcka det. Dessutom riskerar förövare att använda än mer våld och grövre våld då pandemin i sig är en mer triggande och pressande situation. I tidigare sjukdomsutbrott och kriser har våldet ökat i hemmen och den här pandemin verkar inte vara något un-

dantag då både stödorganisationer, brottsstatistik och kommuner rapporterar en ökning av våldet. Våld mot närstående är ett av våra mest allvarliga folkhälsoproblem, vilket blivit ett än mer akut problem under pandemin. För att kunna få stopp på våldet måste vi få förövare att sluta slå. Då behöver vi alla goda krafter vi kan uppståda. I en tid då pandemin utgör ett reellt hot för att utsatta ska kunna söka stöd och hjälp och samhällsinstitutioners förändrade arbetssätt riskerar att upptäcka färre utsatta så behövs något annat. Något mer. Då behövs du och jag.

Grannar är ofta de enda som kan se, höra och upptäcka både barn som far illa och vuxna som utsätts. Att inte titta bort, utan istället berätta om sin oro och fråga om våld eller utsatthet kan göra all skillnad. Att berätta att en finns där om det skulle vara något och att alltid agera vid akut oro genom att knocka på, ringa polis och ta hjälp av flera grannar är något som inte bara får slut på våldet just där och då, utan det kan också vara startskottet på möjligheten att söka hjälp och att ta sig ut. Det kan faktiskt vara skillnaden på liv och död.

Om Huskurage

Huskurage är en ideell organisation som verkar för att förebygga, förhindra och stoppa våld mot närstående genom att sprida kunskap och metoder till grannar, bostadsbolag och kommuner. www.huskurage.se